

Europos rašytojai prieš rašybos reformą

Brangios kolegės, brangūs kolegos!

Jau keletas metų, kai vokiečių kalba turi dvi rašybos sistemas. Pirmoji – ta, kuri palaipsniui vystėsi nuo Getės laikų ir savo patikimumo neprarado per visą dvidešimtąjį amžių. Tai toji sistema, kuria rašė ir savo kūrybą publikavo Theodor W. Adorno, Hannah Arendt, Ingeborg Bachmann, Walter Benjamin, Heinrich Böll, Elias Canetti, Paul Celan, Friedrich Dürrenmatt, Albert Einstein, Sigmund Freud, Max Frisch, Hermann Hesse, Franz Kafka, Niklas Luhmann, Thomas Mann, Robert Musil, Rainer Maria Rilke, Nelly Sachs, Arthur Schnitzler, Max Weber ir Ludwig Wittgenstein. Tai yra vokiečių literatūros, filosofijos ir mokslo kalbos rašybos sistema.

Antroji rašybos sistema – ta, kuri buvo dirbtinai sukurta valstybei užsakius. Ji menkavertė ir apsunkinanti tikslią minčių raišką. Nežiūrint į tai, prieš visuomenės daugumos valią siekiama ją prastumti biurokratišku nutarimu, ji pradedama vartoti mokykliniuose vadovėliuose ir oficialiuose tarnybiniuose raštuose. Didžioji dauguma vokiškai kalbančių ir rašančių intelektualų atmeta šią valstybės nutarimu įvestą rašybos sistemą. Vienas geriausių Vokietijos dienraščių "Frankfurter Allgemeine Zeitung" atsisakė ją vartoti. Labiausiai pripažintos leidyklos (tarp jų – "Hanser", "Suhrkamp", "Diogenes", "Piper") taip pat atsisakė ją vartoti. Vis dėlto Vokietijos, Austrijos ir Šveicarijos mokiniamis aiškinama, esą geresnioji rašybos sistema "pasenusi".

Deja, yra ir tokių leidyklų, kurios perėjo į biurokratijos pusę ir nusprendė vartoti "naująją" rašybą. Vokiškai rašantys autoriai, publikuojantys šiose leidyklose savo kūrinius, prižiūri, kad bent jau jų knygos išeitų tradicine rašyba. Tačiau jie niekaip negali paveikti leidėjų redaguojant verstines publikacijas. Tuo metu, kai beveik visa literatūra gimtąja kalba rašoma ir išleidžiama tariamai "pasenusia" rašyba, užsienio literatūra, pavyzdžiui, "S. Fischer" arba "Rowohlt" leidyklų, publikuojama biurokratiškai "naująja" rašyba.

Mes prašome, brangūs kolegos, prie mūsų prisijungti ir mus palaikyti. Prašome, kad, leidžiant Jūsų knygą vokiškai, iš leidėjų taip, kaip ir mes, primygtinai reikalautumėte nusistovėjusios rašybos. Skaitytojai bus Jums labai dėkingi.

Su draugiškais linkėjimais –

Horace Engdahl Hans Magnus Enzensberger Georges-Arthur Goldschmidt
Günter Grass Lars Gustafsson Elfriede Jelinek György Konrád
Reiner Kunze Stanislaw Lem Siegfried Lenz Claudio Magris
Harry Mulisch Adolf Muschg Sten Nadolny Cees Nooteboom
Patrick Süskind Martin Walser Christa Wolf

Berlynas, 2003 m. spalio mėn. 7 d.